

Brf. Stämjärnet

FASTIGHETENS HISTORIA

VAD VET VI OM PÅLSUNDSBERGET SOM VÅRT HUS ÄR BYGGT PÅ?

Birgitta Nordelius har samlat information,
se bifogade sidor.
December 2009

Pålsundsberget

Koordinater: 59°19′11″N 18°2′28″O﻿ / ﻿

Från Wikipedia

Pålsundsberget ligger inklämt mellan de två kvarteren Hyveln (Heleneborgsgatan 4-10) och Stämjärnet (nummer 12-14) på nordvästra Södermalm i Stockholm. Det är Stockholms läns senast skyddade naturminne. Berget når vid sin högsta punkt 29 meter över havet. I bergets norrsida fanns från 1830 ett stenbrott för stadens gatstenstillverkning. Här arbetade några dussin fångar från Långholmens fängelse med att bryta sten med krut. Stenen fraktades över till Långholmen på prämar för vidare bearbetning inom fängelsemurarna.

I 1885 års plan för Södermalm föreslogs ett kvarter med namnet Hyveln, mellan Eolsgatan och Varvsgatan, där allt berg sprängdes bort och ersattes av sammanhängande bebyggelse. I juni 1923 föreslog dock stadsplanenämnden att man skulle avstå från att exploatera hela berget och i stället göra om det planerade kvarteret Hyveln till två mindre kvarter - Hyveln öster om berget och Stämjärnet väster om berget. Planen fastställdes i april 1924 av Kunglig Majestät. Av plankartan framgår de ursprungliga planerna för hur berget skulle bebyggas och dessa planer har givetvis också påverkat utformningen av de angränsande fastigheterna nummer 10 och 12, som av arkitekterna givits förutsättningar för anslutning till nästa hus, enligt den ursprungliga planen.

Stora delar av Södermalm är uppbyggt av berg av granit. Malmens nordsida består av en förkastningsbrant, som har skapats genom att ett bergsblock har höjts i förhållande till omgivningen. Denna förkastningsbrant går längs med Mälarens hela södra strandlinje och sträcker sig ut i skärgården, ända till Sandhamn. I den sprängda bergssidan i förkastningsbranten mot Söder Mälarstrand finns skjvsprickor med räfflor och åsar från de starka rörelserna i jordskorpan. Berget används som geologisk referenslokal vid undervisningen på Kungliga Tekniska Högskolan.

Trots att området är litet så finns här rester av en mer ursprunglig

Pålsundsberget från öster. I bakgrunden kvarteret Stämjärnet och till höger Pålsundet.

Stockholmsnatur och man kan ana hur denna del av Södermalm såg ut före de stora bostadshusens tid. Bland växterna märks blåbär, lingon, blåklocka, äkta johannesört och harstarr. Man kan även hitta den relativt sällsynta stortimjan (ett kryddoftande ris med uppstigande stjälkar och rödvioletta blommor). Det finns också förvildade bestånd av toppklocka, silverarv och borstnejlika. I skuggorna nedanför berget på norrsidan står ovanligt gamla getapel-träd. Förutom den vackra floran kan man njuta av en fantastisk utsikt över Riddarfjärden och Kungsholmen. Vackra vår- och sommardagar är dessa hållar ett utflyktsmål för picknick och solbad.

Pålsundsberget utgör formellt en del av Påsundsparken, som ligger nedanför, längs med Söder Mälarstrand, och sträcker sig från Reimersholme till Eolsgatan. Den 6 november 1997 beslutade Länsstyrelsen att Pålsundsberget skulle lagskyddas som naturminne på grund av sina geologiska och botaniska naturvärden.

Hämtad från "<http://sv.wikipedia.org/wiki/P%C3%A5lsundsberget>"
Kategorier: Södermalm | Berg i Sverige

- Sidan ändrades senast den 29 oktober 2009 kl. 17.09.
- Text är tillgänglig under Creative Commons Erkännande-Dela Lika-licens; ytterligare villkor kan gälla. Se Villkor för detaljer.

[Startsidan](#) / [Nyheter](#) / Söd Månadens park

Månadens park - Påsundsparken

Övergripande information för staden

Publicerad

2009-09-03 11:46

Ämne

Kultur & Fritid

Områden

Södermalm

Påsundsparken sträcker sig längs Påsundet från Reimersholmsbron i väster till Eolsgatan i öster. Parken började anläggas 1911 och arbetena utfördes successivt allteftersom ny bostadsbebyggelse tillkom. Enligt tidens mode anpassades parkens innehåll efter befintlig terräng och vegetation.

Påsundsberget i den östra delen av parken bjuder på en fantastisk utsikt över Riddarfjärden. Berget är sedan 1997 lagskyddat som naturminne på grund av dess höga geologiska och botaniska värden. Sprickbildningar och former hos berget visar hur det bildades för miljontals år sedan och floran vittnar om områdets ursprungsnatur. I bergets norrsida finns rester av ett gammalt stenbrott.

Vid parkens entré från Långholmsgatan finns murar som på 1940-talet omgärdade en blomstergård, en liten fågelbadsskulptur av Yngve Andersson finns fortfarande kvar på platsen. Intill ligger en servering inrymd i ett litet rött trähus med tillhörande trädgård. Längst i väster finns öppna gräsytor med en liten lekplats och en bollplan av den typ som på grund av sin storlek populärt även kallas "kaninbur".

Relaterade länkar

- [Här kan du läsa om fler parker, torg och grönområden \(../..../..../OmStockholm/Forvaltningar-och-bolag/Stadsdelsforvaltningar/Sodermalm/Om-stadsdelsomradet/Torg-parker-och-gronomraden/\)](#)

Senast uppdaterad **3 september 2009**

© Stockholms stad